

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
MOPS Chełmno, ul. Gen. J. Hallera 11**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015r., poz. 2058 z późn. zm.) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

I. Cel kontroli:

Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 9,11 i 12 lutego 2016 roku.

Kontrole przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. [REDAKTOWANE] Kierownika MOPS, asystenta rodziny p. [REDAKTOWANE] oraz analizę zastanej dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zlecała realizację tego zadania na podstawie art.190.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na mocy Uchwały Nr XVII/113/2012 Rady Miasta Chełmna z dnia 27 marca 2012 r. zmieniającej Statut MOPS w Chełmnie przez dodanie zapisu w § 5 *po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu „Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”*.

Na podstawie art. 31 i art. 178 ww. ustawy Burmistrz upoważnił Kierownika MOPS do ustanawiania rodzin wspierających, zawierania i rozwiązywania umów z ww. rodzinami oraz do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku prowadzenia czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10.ust.2 ww. ustawy.

Po przeprowadzeniu czynności kontrolnych w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

1) W zakresie zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny* Gmina opracowała i realizuje 3- letni „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015-2017” przyjęty Uchwałą Nr VI/30/2015 Rady Miasta Chełmna z dnia 31 marca 2015 r. Gminny program zawiera diagnozę społeczną, w której zawarte zostały dane dotyczące liczby rodzin i dzieci objętych różnymi świadczeniami z pomocy społecznej, w tym rodzin objętych wsparciem asystenta. Ponadto wskazano przyczyny powodujące ubóstwo oraz problemy w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny. Powyższa diagnoza w ocenie kontrolujących jest zbyt ogólnikowa. Brak w programie określenia zasobów gminy, analizy SWOT (słabe i mocne strony gminy). W programie wyszczególniono cele szczegółowe, jednak brak przypisania w poszczególnych zadaniach realizatorów programu, odbiorców oraz wskaźników określających realizację zadań, co umożliwi w przyszłości ewaluację programu. Program określa przewidywane efekty, źródło finansowania oraz monitoring, jednak wskazane jest określenie zasad współpracy i sprawnej wymiany informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami i podmiotami zaangażowanymi w udzielanie wsparcia rodzinom. Poprzedni program obowiązujący w latach 2012-2014 w ocenie kontrolujących był również zbyt ogólnikowy. Kolejne programy winny zawierać opisane wyżej elementy, co zostało szczegółowo omówione z kierownikiem MOPS, któremu powierzono powyższe zadanie.

2) W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2: *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny* -

Gmina zatrudnia obecnie jednego asystenta, z którym zawarta została umowy o pracę w wymiarze 1 etatu. W okresie objętym kontrolą w każdym roku zatrudniona była jedna osoba na tym stanowisku. Asystenci podnosili swoje kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną w formie samokształcenia, poprzez uczestnictwo w szkoleniach tematycznych organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu. Ponadto w budżecie ośrodka zostały zagwarantowane środki finansowe na szkolenia w celu umożliwienia asystentom rodziny podnoszenia kwalifikacji zawodowych.

W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- a) *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*
- b) *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- c) *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci*

Praca z rodzinami prowadzona była przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11ust.1ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,

pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do kierownika ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie i kierownik w formie pisemnej przydzielał rodzinie asystenta. Zgodnie z art. 8 ust. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzina wyraża pisemnie zgodę na współpracę z asystentem.

Asystent obejmował pomocą :

- w 2014 r. 13 rodzin, w tym jedna zobowiązana do współpracy przez Sąd,
- w 2015 r. 15 rodzin, w tym jedna zobowiązana przez Sąd,
- w 2016 r. 11 rodzin, w tym jedna na wniosek Rzecznika Praw Dziecka.

W zadaniach asystenta wyszczególnionych w umowie o pracę ujęto wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystenci dokumentują swoją pracę poprzez: diagnozę dotyczącą rodziny, sporządzanie planu pracy z rodziną, w którym ujęto problemy występujące w rodzinie, zagrożenia oraz cel główny i cele szczegółowe oraz metody pracy z rodziną - sprawozdania z pracy z rodziną, prowadzenie kart pracy z rodziną, w których odnotowywane są dni wizyt w środowisku wraz z opisem przeprowadzonych działań. W rodzinach, w których praca asystenta rodziny została zakończona pracownik socjalny wnioskuje o zakończenie współpracy. W rodzinach tych prowadzony jest nadal (przez określony czas) monitoring w celu sprawdzenia poprawności funkcjonowania. W trakcie kontroli ustalono, iż asystenci rodziny posiadali wymagane kwalifikacje zgodnie z art.12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art.17 ust.3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art.17 ust.4 ustawy asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. W okresie objętym kontrolą Gmina zapewniła rodzinie przeżywającej trudności dostęp do specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, socjalnego, rodzinnego, spraw związanych z kuratelą) poprzez różne instytucje działające na terenie gminy. Poradnia Rodzinna Grudziądzkiego Stowarzyszenia „Pomoc uzależnionym” udzielała wsparcia w zakresie poradnictwa prawnego, rodzinnego, w zakresie mediacji, terapii uzależnień, wspierania rodziny i przeciwdziałania przemocy. Ponadto rodziny mogą korzystać z poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz w zakresie terapii uzależnień od alkoholu i narkotyków w Punkcie Pierwszego Kontaktu w Chełmnie przy ul. Kamionka 3. Ponadto, na mocy zawartego Porozumienia Gminy Miasta Chełmna z Fundacją Pracowania Dialogu z Torunia, realizowano projekt na terenie miasta pn. Mobilne Centrum Mediacji, w ramach którego udzielano specjalistycznego poradnictwa, tj. prawnik 220h dla 70 osób, psycholog 335 h dla 66 osób, mediator 185 dla 76 osób. Urząd Miasta finansuje nieodpłatne porady prawnika dla mieszkańców miasta korzystających z pomocy społecznej, w tym w zakresie prawa rodzinnego - w każdy poniedziałek w Centrum Zapobiegania Wykluczeniu Społecznemu przy ul. Dominikańskiej 40. W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. Z informacji przekazanych przez Kierownika MOPS wynika, iż w celu tworzenia rodzin wspierających Ośrodek zamieszczał ogłoszenia na tablicy ogłoszeń w siedzibie MOPS oraz na stronie internetowej.

Na terenie gminy funkcjonują placówki wsparcia dziennego, przy czym tylko 1 placówka działa na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Burmistrz Chełmna wydał zezwolenie na prowadzenie placówki dla Świetlicy socjoterapeutycznej Św. Wincentego a Paulo prowadzonej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia przy ul. Dominikańskiej 40 w Chełmnie. Świetlica obejmuje wsparciem 50 dzieci w wieku szkolnym. Ponadto na terenie gminy funkcjonują 3 świetlice działające na terenie szkół podstawowych oraz jedna świetlica prowadzona przy Miejskim Ośrodku Profilaktyk i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przeznaczona dla 45 dzieci.

W okresie objętym kontrolą działała ponadto Świetlica przy Parafii Św. Józefa w Chełmnie przy ul. Dworcowej 39 dla 30 dzieci, która zakończyła swoją działalność z dniem 31.12.2015 r.

3) W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 4: *finansowanie:*

- a) *(uchylona)*
- b) *podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- c) *kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające -*

W budżecie gminy zostały zagwarantowane środki finansowe na podnoszenie kwalifikacji przez asystentów. Finansowanie kosztów związanych z funkcjonowaniem rodzin wspierających, z uwagi na brak rodzin – nie dotyczy.

4) W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym -*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2014 r. wydatkowano kwotę 120.836,36 zł,
- w 2015 r. wydatkowano kwotę 119.620,34 zł,
- w 2016 r. zaplanowano 157.00 zł, wykonanie za styczeń 2016 r. 898,69 zł.

5) W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3 -*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania w okresie objętym kontrolą zostały przekazane zgodnie z terminami określonymi w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo - finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2012 r., poz.1371)

6) W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych Ośrodka, a także poprzez współpracę z innymi służbami tj.: pedagogami szkolnymi, wychowawcami, przedstawicielami służby zdrowia.

7) Zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

W okresie objętym kontrolą Kierownik MOPS w Chełmnie przekazywał sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2014 w dniu 2.03.2015 r., a sprawozdanie za rok 2015 zostało przygotowane, ale jeszcze nie przekazane Radzie Miasta Chełmna .

Sprawozdanie za 2014 r. stanowi integralną część informacji z działalności MOPS w Chełmnie przekazanej Radzie Miasta Chełmna. Sprawozdania zawierają informacje dotyczące wydatków związanych ze współfinansowaniem pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka oraz placówce opiekuńczo - wychowawczej, jak również wydatków poniesionych w związku z pracą asystenta oraz działania podejmowane na rzecz dziecka i rodziny. W ocenie kontrolujących ww. sprawozdania są zbyt ogólne: brak określenia mocnych i słabych strony systemu wsparcia rodziny, odniesienia do realizacji zadań w kontekście przyjętych założeń i podjętych działań wynikających z przyjętego 3-letniego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Chełmna. Bilans potrzeb na 2015 r. dotyczył wyłącznie wskazania potrzeb finansowych w oparciu o kwoty wydatkowane w ciągu roku na zasiłki, dodatki mieszkaniowe. Bilans potrzeb na 2016 r. w przygotowaniu.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kontrolowaną działalność oceniono **pozytywne z uchybieniami**. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Dyrektorowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Samodzielny Zespół ds.

Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej

Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej